

*Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola,
Készségfejlesztő Iskola, Kollégium*

Győr

Pedagógiai programja

2017

Bevezetés

A Bárcai Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium nem a megszokott iskolák közé tartozik.

Egy sajátos többcélú intézmény, amelynek légkörét az egymásrautaltság, egymás megsegítése és a jól felfogott intimitás hatják át.

Nevelési és oktatási elveinket, céljainkat és az ebből eredő feladatainkat meghatározza intézményünk speciális jellege.

Sérült és ép emberek együttélése jelenti a mindennapokat. Ebben a közegben kell elfogadni a másságot, tiszteletben tartani azt, hogy sérült gyermekek és a velük foglalkozó felnőttek egymásért dolgoznak.

A ránk bízott gyermekeknek nem a fogyatékoságait hangsúlyozzuk, hanem az adott értelmi képességeknek minél maximálisabb fejlesztésére és kihasználására törekszünk.

Különösen fontos, hogy a sérült gyermeket, mint teljes embert nézzük, megkeressük azokat a képességeiket, amelyekben erős és képes a teljes értékű tevékenységre. Hinnünk kell, hogy minden embernek célja, feladata kell, hogy legyen ebben a világban, s mi segíthetünk ennek megtalálásában.

Ezért meg kell teremtenünk sérült gyermekeinknek és fiataljainknak az öröm, a boldogság, a megelégedettség és a biztonság komfortos érzését.

Nem a másságon sajnálkozunk, hanem megpróbáljuk gyermekeinket a humanista nevelési eszméken keresztül megközelíteni és megérteni.

Munkánk minden területén a legnemesebb emberi értékeket szeretnénk megvalósítani, melynek középpontjában a szeretet áll.

Ezt mindig jól és maradéktalanul szeretnénk teljesíteni, ami természetesen szinte elérhetetlen mérce, de megvalósításáért igyekszünk mindent elkövetni.

1. Az intézmény nevelési programja

1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei:

Az intézmény hagyományaival, tapasztalataival és a korszerű gyógypedagógia tudományos ismereteinek felhasználásával teljesíti feladatait. A megye olyan többcélú intézménye, amely ellátja az értelmileg akadályozott óvodáskorú gyermekek fejlesztését, valamint a tankötelezettség teljes időszakában biztosítja az értelmileg akadályozott tanulók számára a speciális oktatást, valamint megszervezi az értelmileg akadályozott fiatalok középfokú, azaz készségfejlesztő iskolai oktatását is.

Pedagógiai munkánk kiindulópontja a gyermekek képességeinek maximális kihasználása az önmagához mért fejlesztés lehetőségeinek és korlátainak figyelembe vételével.

A gyógypedagógiai nevelésnek támaszkodnia kell a tanulók meglévő képességeire, pozitív tulajdonságaikra és érzelmi kötődéseik gazdagságára. Ezek folyamatos fejlesztése, aktivizálása valamennyi nevelési helyzetben az alábbiak figyelembevételével történik:

- Az ismeretszerzés, a feldolgozás és alkalmazás során vezetésre, segítségre, folyamatos irányításra van szükség.
- A tanulók fogékonyabbak a szenzorikus és mozgásos közlések befogadására, ezért a fejlesztés eredményesebb szemléletes képi rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel.
- Az ismeretszerzés tervezésénél számolni kell a tanulók rövid idejű odafordulásával és tevékenységi kedvével, a figyelemlkoncentráció zavarával, a verbális tanulás nehezítettségével, az alacsony motiváltsággal.
- A tanulási tempó, a bevézés jelentős változása, a tanulási helyzetekhez való kötődés, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés igényli a fejlesztés idejének növelését, a fokozott mennyiségű és eltérő helyzetekben végzett gyakorlást.
- A fejlesztés, nevelés során folyamatosan szem előtt kell tartani a szociális képességek területén jelentkező akadályozottságok (pl. a normakövetés képességének zavara, a kooperatív készségek és az önfegyelm hiánya, a kommunikációs zavarok, a kritikátlanóság) korrekcióját.
- A fejlesztést nehezítő külső tényezők (hospitalizáció, nem elfogadó szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavar stb.) esetén különös hangsúlyt kell helyezni az egyéni megsegítésre.
- Az értelmi fogyatékosághoz társuló egyéb fogyatékoságok, betegségek (pl. érzékszervek működési zavarai, mozgászavar, epilepszia, autisztikus magatartás) befolyásolják az egész személyiség fejlődését.
- A felnőttkori élet – egyénileg különböző – behatárolt lehetőségei.
- A nagymértékű egyéni különbségek miatt a tanulócsoportok összetétele rendkívül heterogén lehet. Ez a tanulók képességeihez igazodó egyéni fejlesztési programok, pedagógiai többlétszolgáltatások (habilitációs, rehabilitációs foglalkozások, gyógytorna, gyógytestnevelés, logopédia, különféle terápiák) biztosítását teszi

szükségessé. A pedagógiai folyamat során tág teret kap a hátrányok leküzdése, az egyéni bánásmód.

- A képzés során a tanulók egyéni képességeihez igazodva kell elsajátíttatni minden olyan tevékenységet, amellyel az iskolai oktatás befejeződése után találkozhatnak.
- A személyiség alakítására a játék van a legnagyobb hatással. Nevelő, fejlesztő hatása a tanulás és a munka tevékenységébe is beágyazódik. Ezért fontos az alkalmazása a képzés minden területén.
- Munkánkat a demokrácia és a humanizmus értékei hatják át
- Olyan demokratikus magatartás alapjait rakjuk le, amely biztosítja számukra az egyenértékűség érzését
- Munkánkat a normalizációs elv alapján végezzük.

Értékek

Intézményünk légkörét az egymásrautaltság, egymás megsegítése hatják át.

Nevelési és oktatási elveinket, céljainkat és az ebből eredő feladatainkat meghatározza intézményünk speciális jellege.

A ránk bízott gyermekeknek nem a fogyatékoságait hangsúlyozzuk, hanem az adott értelmi képességeknek minél maximálisabb fejlesztésére és kihasználására törekszünk, tiszteletbe tartva a gyermekek másságát és emberi értékeit.

Különösen fontos, hogy a sérült gyermeket, mint teljes embert nézzük, megkeressük azokat a képességeiket, amelyekben erősek és képesek a hasznos tevékenységre. Hisszük, hogy minden embernek célja, feladata kell, hogy legyen ebben a világban, s mi is segíthetünk ennek megtalálásában.

Megteremtjük sérült gyermekeinknek és fiataljainknak az öröm, a boldogság, a megelégedettség és a biztonság érzését. Nem a másságon sajnálkozunk, hanem megpróbáljuk gyermekeinket a humanista nevelési eszméken keresztül megközelíteni és megérteni.

Munkánk minden területén a legnemesebb emberi értékeket szeretnénk megvalósítani, melynek középpontjában a szeretet áll.

Az intézmény általános nevelési-oktatási céljai

- **Az értelmileg akadályozott gyermekek korrekciós nevelése-oktatása során arra törekszünk, hogy korai életszakasztól adottságainak maximális kihasználásával a mindennapi élet tevékenységeit egyre kevesebb segítséggel tudják elvégezni,**
- **A tanítási tanulási folyamatba minél eredményesebben bevonhatók legyenek,**

- **Megfelelő irányítás mellett egyszerű értékteremtő munkatevékenységek elvégzésére képes fiatalokká váljanak, hogy minél teljesebb emberi életet élhessenek.**
- Egyéni képességeik figyelembe vételével jussanak magasabb szintű ismeretekhez a társadalmi integrációban és alkalmazkodásban
- Alakuljon ki és kerüljön az egyéni adottság alapján elérhető legmagasabb szintre a tanulók munkához, önkiszolgálásához való viszonya
- Ismerjék meg a szabadidő eltöltésének hasznos módjait, szeressék meg azokat és lehetőségeik szerint építsék be egyéni életvezetésükbe.
- Igyekezzenek egészségesen élni, testüket gondozni, karban tartani, ápolni.
- Ismerjék meg környezetüket, óvják azt és kerüljék a veszélyeket
- Legyenek képesek a környezetükkel való kultúrált kommunikációra, értsék annak közléseit, jelzéseit és erre megfelelően tudjanak reagálni.

Az intézmény egyes, részben önálló szakmai egységei önálló célokat és feladatokat valósítanak meg, de ezek a célok és feladatok az alapvető stratégiai céloktól és feladatoktól nem térhetnek el.

Nevelési-oktatási feladatok

- a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása,
- a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése,
- a szociális és kulturális környezet eltéréséből fakadó hátrányok csökkentése
- a humánus magatartásminták és szokások megerősítése
- a tanulók segítőkészségének, szolidaritásérzékének, empátiájának fejlesztése a tanulási tevékenység során és a tanulói közösségben
- a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása,
- gyakorlatorientált képzés,
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása,
- a munka hasznosságának és értékének minél mélyebb tudatosítása
- a képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában,
- egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére,
- az épen maradt, kevésbé sérült részképességek feltárása és fejlesztése,
- a személyiség gazdagítása: az önellfogadásra, mások elfogadására, toleráns magatartásra való nevelés,
- az eredményes társadalmi integrációra törekvés.

A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

A nevelés-oktatás területén alkalmazott eljárások és eszközök szoros összefüggésben állnak az alkalmazott módszerekkel.

A nevelés módszereinek körébe olyan pedagógiai eljárásokat sorolunk, amelyekkel az értelmében akadályozott gyermeket az őt fejlesztő tevékenységre motiváljuk, a fejlesztését és fejlődését zavaró tevékenységeket pedig elhárítjuk. Az értelmileg akadályozott gyermek rendellenes fejlődése sajátos nevelési feltételeket kíván meg, ezért a neveléstudomány általános pedagógiai fogalmi rendszere is sajátosan alakul a gyógypedagógiában, azaz más eljárások válnak lényegessé vagy tartalmuk és alkalmazásuk más hangsúlyokat kapnak. Az értelmileg akadályozottak pedagógiájában a nevelési-oktatási módszerek *korrekciós jellege* válik fontos tényezővé. Másik fontos hangsúly a nagyfokú *egyéniesség*, amit a gyermekek igen eltérő személyiségfejlődése és a sérülések nagyon differenciált különbözősége indokol. A módszerek további eltérő sajátossága, hogy erőteljes szerepet kap a *külső ösztönzés* és a *szoktatás*.

Az értelmileg akadályozott gyermek nevelési folyamata egyrészt megfelel az általános törvényszerűségeknek, másrészt viszont jelentős eltéréseket és sajátosságokat is mutat. A nevelés módszereinek fő csoportjait a tapasztalás, a tudatosítás és gyakorlás részfeladataiból határozzuk meg. Az alkalmazott módszer, éppen a nagyfokú egyéniesség miatt, minden nevelési helyzetben más.

Fentiek alapján a nevelési módszerei közül a következő csoportokat emeljük ki:

A követelés módszerei

A gyógypedagógus is azzal alakítja akadályozott tanítványa fejlődését, hogy célokat és feladatokat állít elé, így határozza meg a tőle elvárt cselekedeteket, viselkedést.

A tanuló elé úgy állítja a követeléseket, hogy azokat megfelelő segítséggel, késztetéssel, vagy a helytelen formák elhárításával képes legyen végrehajtani.

A követelés teljesítése az akadályozott gyermeknél nem annyira belső indítékukból, hanem a felnőtthez való ragaszkodásból, szeretetigényből ered és így vezet el a cselekvéshez. Ennek hiánya esetén a követelés hatástalan maradhat. A követelés különösen a szociális alkalmazkodó készség fejlődését elősegítő viselkedési, a munkával, a tanulással kapcsolatos magatartási elvárások betartására irányul.

A követelés egyik alapformája a **serkentés**. Ismeretes az a pedagógiai tapasztalat, miszerint az értelmileg akadályozott gyermekeknek különösen szükségük van cselekvésük, viselkedésük szabályozásában külső támogatásra, segítségre. A serkentés egyik lehetősége a *bíztatás*, amely különösen fontos az értelmileg akadályozott gyermekek esetében, mivel alkalmazása mindig egyénre szóló és érzelmileg telített. A gyermek érezze a nevelő együttérzését, valamint azt, hogy ő is kívánja a sikeres végrehajtást. A serkentés következő lehetősége a **jutalmazás, helyeslés**, amelynek legjobb formája a nevelő közvetlen elismerése, szava, valamint az elismerés tárgyi formái.

A dicséretet, a szeretett személy, környezet elismerését az akadályozott gyermek is igényli.

A meggyőzés módszerei

A meggyőzésnek a mi esetünkben korlátozott lehetőségei vannak. A meggyőzés, nevelésünkben lassan érlelődő hatású, az értelmi fejlettség alacsony szintjén szűkös lehetőségei vannak.

A meggyőzés egyik legáltalánosabb formája az iskolában a környezet, a nevelő viselkedési példája. A **példa** azért is kerül központi helyre a gyermekek cselekedeteinek, érzelmüknek és akaratuknak befolyásolásában, mert a hozzájuk közel álló személyt szívesen utánozzák. A példa hatása azért is jelentős, mert a gyermekek nem rendelkeznek megfelelő kritikai érzékkel, cselekvéseik minősítésével, nem tudják elemezni, értékelni azokat.

A **bírálat, önbírálat** csirái a serdülő értelmileg akadályozott gyermekek közösségeiben is megjelennek.

Hozzá kell szoktatnunk őket ahhoz, hogy figyelemmel kísérjék társaik viselkedését, cselekedeteit, azokról véleményt mondjanak. Szokjanak hozzá, hogy viselkedésüket a nevelők által támasztott követelményekhez hasonlítsák

A gyakorlás és a szoktatás

A gyakorlás, mint nevelési módszer a sokszor ismétlődő cselekvések folyamatát jelenti, amelyben a többi nevelési módszerrel összefüggésben alakítjuk gyermekeink személyiségét, erkölcsi tulajdonságát, magatartását, jó szokásait és küzdünk a hibás készségek, szokások ellen.

A szoktatás szerepe és jelentősége az értelmileg akadályozottak pedagógiájában sokkal nagyobb és központibb, mint az általános nevelésben. Ennek az a magyarázata, hogy az értelmileg akadályozott gyermek fejlődése során nagyon későn és szűkösen tudja cselekedeteit belátással és átgondolással irányítani.

A viselkedést, a cselekvések pontos sorrendjét a tanulók úgy tanulják meg, ahogy azt nevelőik irányítása és ellenőrzése mellett számtalanszor gyakorolják.

A kialakított napirendek az együttélés átgondolt, jó rendjét teremtik meg és megkövetelik, hogy a gyermek igazodjék ehhez. Lényeges követelmény, hogy ezek a rendszabályok olyan környezetben jelenjenek meg, ahol a gyermek jól érzi magát, szívesen veszi a nevelői követelményeket. Ez „*stabilizáló hozzászoktatás*” olyan jó szokásokat eredményez, amelyeket a gyermek szívesen használ, megkövetelve önmagától is a rendet, a követelményekhez igazodást.

Az állandósító, szilárdító megszokástól könnyen elkülöníthető az „*alkalmazkodó megszokás*”, amikor a gyermek megbarátkozik, megszokja a körülményeket, amelyek közt él. Az alkalmazkodó megszokás eredménye az a megszokottság, amely segíti a gyermeket abban, hogy otthon érezze magát.

Az *átszoktatást* a környezetváltoztatáskor alkalmazzuk, amikor a gyermek fokozatosan ismeri meg környezetét új szokásait.

A szoktatás sajátos formája a negatív, rossz szokások leküzdése: a *leszoktatás*, mely sok türelmet és megértést igényel. Előfeltétele az, hogy az addigi szokások helyett jobb, értékesebb szokásokat kell a gyermekkel megismertetni, és elérni azt, hogy azok beépüljenek viselkedésükbe.

1.2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség fejlesztése az értelmileg akadályozottak pedagógiájának szerves része megjelenik a mindennapok tevékenységében.

A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok az egyéb pedagógiai feladatok szerves részét képezik, hatásukat is komplex módon fejtik ki.

Az értelem fejlesztéséhez kapcsolódó motívumok

- megismerési vágy fejlesztése
- sokszínű, változatos formában kerüljenek kapcsolatba a világgal, hogy minden gyermeknek legyen alkalmá, ideje az élmények valódi feldolgozására, beépítésére
- kognitív műveletek fejlesztése, megismerés, gondolkodás, kognitív kommunikáció

„Felnőtt életre” nevelés

A szociális értékrendek megismerésének, a pozitív értékrend elfogadásának és ennek megfelelő viselkedés, magatartás elsajátításának elősegítése

- személyes példamutatás
- olyan iskolai életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, a magatartási szabályok átláthatók, és ezt mindenkitől következetesen elvárják. Az így szerzett ismereteket a „felnőtt életben” is legyen képes hasznosítani.
- környezettudatosságra nevelés

Egészséges és kulturált életmódra nevelés

Az egészséges életmód olyan aktivitás, amely a szervezet, a pszichikum szükségleteinek optimális működését szolgálják.

Önkiszolgálási képességek fejlesztése

Az önálló képesség tevékenységformáinak megismertetése, gyakoroltatása változatos formában az életkori sajátosságoknak megfelelően

- egészséges, kulturált étkezés
- öltözködés, tisztálkodás, testápolás
- háztartási, ház körüli munkák
- vásárlási közlekedési szokások mintái, készségei.

Testi képességek fejlesztése, szinttartása

Mozgásterápiák, gyógytorna, úszás, kondicionáló torna.

Szexuális tudatosság és önkontroll fejlesztése.

Befogadóképességek fejlesztése

Minden korosztály jusson hozzá fejlettségének megfelelő vizuális, zenei élményekhez, az iskolai élet minden alkalmas mozzanatát kihasználva (színház, bábszínház).

Önkifejezési képességek fejlesztése

Az önkifejezés gazdag tárházának bemutatása, gyakoroltatása (rajzpályázat, dramatizálás...) az identitás kialakulásának segítése, feszültségek feldolgozásának elősegítése.

Önfejlesztő képesség fejlesztése

Olyan helyzetek, szituációk szervezése, amely során kiderül, hogy a tanulóknak mire van hajlamuk, tehetségük (ének, tánc, hangszeres játék, stb.).

Feladattudat, kitartás fejlesztése.

1.3. Teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség- és cselekvésorientált tevékenység.

Az egészségfejlesztés, és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés, az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, a szabadidő aktív eltöltése, a mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és élelmiszer-biztonság megvalósítása.

Az iskolának e fenti primer prevencióban van jelentős szerepe, így az egészségnevelési feladatok meghatározásánál is e területekre kell a hangsúlyt fektetni.

A másodlagos és harmadlagos megelőzés a már meglévő betegségeknek és hatásainak feltartoztatását vagy lassítását kívánja elérni korai kórmegállapítás és megfelelő kezelés révén, vagy a betegség visszatérését akadályozza meg, illetve az idült állapot súlyosságának csökkentését célozza, például hatékony rehabilitáció segítségével.

Egészségnevelési programunk célja és követelménye az alábbiakban fogalmazható meg:

- Keltse fel a tanulók érdeklődését a környezet élettelen elemei és élőlényei iránt.
- Keltse fel érdeklődésüket szűkebb környezetük iránt.

- Alakítsa ki igényüket az egészséges életmód iránt.
- Alakítsa ki tanulóinkban a mindennapos testmozgás igényét.
- Tegye képessé a tanulókat a közvetlen környezet káros anyagainak felismerésére, az ártalmak elkerülésére.
- Segítse hozzá a tanulókat, hogy elkerülhessék a szenvedélybetegségeket.

Az egészséges életmód kialakulására irányuló tevékenységek

Hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás

A hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás abból az elképzelésből indul ki, hogy az emberi viselkedés racionálisan szervezett. A több tudás helyes döntésekhez, az életvezetés megfelelő alakításához vezet.

A számos országban újtára indított egészségnevelési kampányok, amelyek a dohányzás veszélyeire, a helyes táplálkozási szokásokra és a mozgásban gazdag életmódra hívják fel a lakosság figyelmét, jól tükrözik ezt az álláspontot. Hasonló törekvések érvényesülnek az egészségnevelési tananyagok hagyományos megfogalmazásaiban is, amelyek egyfelől az egészségkárosító magatartásformák veszélyeire hívják fel a figyelmet – általában elrettentő tartalmú üzenetek révén –, illetőleg megoldásként kínálják a helyesnek vélt egészségmagatartást.

Önmagában nem elegendő a viselkedés befolyásolása. Bizonyos magatartásformák esetében a háttérben meghúzódó motivációk lényegesen erőteljesebbek és elemibbek annál, semhogy pusztán az ismeretek átadása, kiigazítása révén, ellenükben érdemi változást tudnánk elérni.

A hagyományos egészségnevelési elképzelés a nagyobb hatékonyság érdekében gyakran fordul az elrettentő információ átadásának, bemutatásának eszközéhez.

Ennek a megközelítésnek egy másik jellegzetessége az egyoldalú közlési forma. Az ismeret átadása a hallgatóság aktív és személyes bevonása nélkül történik.

Ebbe a csoportba tartoznak a gyakran csak alkalmi jelleggel megszervezett iskolai felvilágosító előadások, a különböző broszúrák.

Rizikócsoportos megközelítés

Ez a megközelítés a korai szűrés eredményeként feltárt egészségi problémákkal, illetve sajátos háttérváltozókkal jellemezhető csoportok körében folytatott megelőző tevékenységet jelent (pl. túlsúlyos személyek, magas vérnyomással élők, cukorbeteg, stb.).

A rizikó csoportos megközelítést jól példázza az egészségügyi szűrés és a prevenció tevékenység összekapcsolása. Ezek a beavatkozások a legjobb hatásfokkal gyakran az alapellátás keretében valósíthatók meg. Ezekben az esetekben másodlagos prevencióról van szó. A cél a betegség vagy a hajlamosító tényezők korai észlelése (diagnózis), majd az ehhez kapcsolódó célzott beavatkozás.

A másodlagos prevenció körébe tartozik az iskolás gyermekek életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatainak rendszere, a túlsúllyal vagy mozgásszervi problémával küzdő gyermekek számára szervezett speciális táplálkozási tanácsadás és/vagy differenciált testi nevelés.

Társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások, ami tanórák keretén belül történik

Lényegük abban a felismerésben rejlik, hogy az egészségkárosító magatartásformák háttérében a személy konfliktuskezelési eszköztárának gyengeségei húzódnak meg. Ezért az egészségfejlesztési törekvéseknek a társas-érzelmi készségek fejlesztését kell célul tűzniük.

Kortárshatások az egészségfejlesztésben

Viszonylag új keletűek azok a megközelítések, amelyek a kortársak befolyásának szerepére helyezik a hangsúlyt. Jól tudjuk, hogy a korai életszakaszokban jelentkező, aggodalomra okot adó, egészséget veszélyeztető magatartásformák az esetek jelentékeny százalékában a kortárs csoport nyomására, hatására jelennek meg.

A serdülőkorú fiatalok számára a felnőttnél (szülőnél, tanárnál) lényegesen hitelesebb a kortárs, aki éppen ezért sokkal jelentékenyebb véleményformáló hatással is van.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Alapelvünk, hogy gyermekeinket elemi szinten jártassá tegyük az egészségvédelemben. Az ehhez szükséges képességek, készségek kialakításánál a közvetlen tevékenységközpontú és élményközpontú tapasztalatszerzést helyezzük előtérbe.

Olyan iskolában kívánunk tanulni és tanítani:

- Ahol az iskola tárgyi környezete az emberi kapcsolatok minősége egészségmegtartó és emberbarát.
- Ahol valamennyi tantárgyat áthatja, valamint átszövi az iskola mindennapjait, az iskolai élet szerves részévé válik az egészségnevelés.
- Ahol az egészségnevelés iskolai tevékenységébe bevonja a családokat, és hatni tud rájuk.

Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az iskola pedagógiai programjában, tantervében megjelenő tematikai egységek:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat (elsősegélynyújtás)

- a barátság, a párkapcsolatok
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége
- a mindennapos testmozgás igényének kialakítása
- elemi szintű felelősségérzet kialakítása az emberiséggel

Az egészségnevelés színterei az iskolában

Tanórai:

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő egészségnevelési vonatkozásokat (táplálkozás, higiénés szokások, dohányzás...). Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi étellel kapcsolatos témák, amelyekkel a diákok gyakran találkoznak.

Az óra jellege és a gyermekek értelmi képessége határozza meg, hogy melyik témát hogyan dolgozzuk fel.

Iskolánk speciális jellegéből adódóan több tantárgy cél-és követelményrendszerében megtalálhatóak az egészségnevelési feladatok.

Tanórán kívüli:

A tanórán kívüli foglalkozások számos lehetőséget kínálnak az egészségneveléshez. Olyan programokat szervezünk, amelyek felhívják a dolgozókat, a tanulókat, és a szülők figyelmét az egészségnevelés fontosságáról.

Iskolánkban évek óta a következő programok szolgálják az egészség megőrzését mind a tanórán, mind a tanórán kívül.

- mindennapos testnevelés
- úszás
- sportszakkör
- konditerem használata
- gyógytorna
- egészségügyi szűrővizsgálatok
- védőnő előadása
- higiénés magatartásra és táplálkozásra nevelés
- tankönyv használata
- egészségnap, sportnap
- iskolai kirándulás
- területi vetélkedő (Koncz Dezső tanulmányi verseny)
- erdei iskola szervezése
- ökonap szervezése

1.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az értelmileg akadályozott gyermek, és fiatal számára különösen fontos szerepe van a közösségnek. Élete során kisebb-nagyobb mértékben szüksége lesz egyéni megsegítésre a fiatalnak, nagy valószínűséggel hosszabb, rövidebb ideig kénytelen lesz speciális közösségekben élni. Ehhez nélkülözhetetlen a csoportban betöltött szerepek gyakorlása, az alkalmazkodás képességeinek fejlesztése.

Az intézményen belüli közösségfejlesztés a tanórán és tanórán kívüli foglalkozások részeként valósul meg. Az egymás iránti tolerancia, segítőkészség, a társas életben rejlő örömforrás, a csapatszellem, közös célok elérésén keresztül, közös élményekkel válik átélhetővé tanulóink számára.

Tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladatok

- közös szokásrend, értékrend kialakítása, elfogadtatása (napirend, hetirend, házirend)
- közösségi cselekvések kialakításának segítése, fejlesztése (közösségért végzett munka, hetesi, ügyeleti tevékenységek)
- változatos munkaformákkal az összetartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése

Tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztési feladatai

- a jól szervezett kötetlenebb tevékenységi formák élményei a közösségfejlesztés kiváló területei, erősítik a közösséghez való tartozás érzését
- társas együttélés alapvető szabályainak megismerése, gyakorlása
- közösség iránti felelősségérzet kialakítása
- közösség érdekeit szolgáló tevékenységek szervezése, amely során gyakorolhatják az elsajátított ismereteket, és tartós aktivitásra ösztönözzön (diákönkormányzat).
- jelenjen meg a társak iránt az érdeklődés, részvét, megértés, türelem.

A fenti felsorolásban leírt közösségfejlesztő feladatok kiváló színterét biztosítják a *nyári táborok* megszervezése, amelyeket a rendelkezésre álló források függvényében minden évben igyekszünk megszervezni.

További hasznos tanórán kívüli közösségfejlesztési lehetőség a *tanulmány kirándulás* is, amelyet összekötünk a helyi tantervünk ide illő tartalmával

A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

Iskolánk speciális jellegéből adódóan a véleménynyilvánítás is speciálisan történik.

A diákönkormányzatot patronáló tanár irányításával a diákképviselők összegyűjtik a tanév során felmerülő problémáikat.

A megbeszélés témakörétől függően meghívják az intézmény illetékes vezetőjét.

A diákközség anyagáról összefoglalót készítenek, és tájékoztatásul átadják az intézmény igazgatójának.

A tanulók véleménynyilvánításának formái:

Megfelelő tájékoztatás és segítségadás mellett a jobb képességű tanulók problémáikkal felkereshetik a diákképviseletet.

A súlyosabb állapotú gyermekek tanáraik, nevelőik közvetítésével nyilváníthatják ki véleményüket.

A diákképviselet a patronáló tanár segítségével közvetíti az iskolavezetés felé a felmerülő problémákat, véleményeket.

1.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait a személyre szabott munkaköri leírások tartalmazzák.

A pedagógusok intézményi feladatai:

- a tanítási órákra, foglalkozásokra való felkészülés
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradt és a helyettesített órák adminisztrálása
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatainak teljesítése
- a hivatali titkok megőrzése
- a hivatáshoz méltó magatartás tanúsítása
- a különbözeti, az osztályozó- és javító vizsgák lebonyolítása
- a tanulmányi versenyek összeállítása, lebonyolítása
- az iskolai kulturális, szabadidős és sportprogramok szervezése
- az osztályfőnöki, a munkaközösség-vezetői, a diákönkormányzat-segítői feladatok ellátása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása
- a szülői értekezletek és a fogadóórák megtartása
- pontos és aktív részvétel a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken és az éves munkatervben meghatározott rendezvényeken
- részvétel a kötelező és a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken, valamint folyamatos önképzés
- a tanulók felügyelete az óráközi szünetekben
- az ebédlői ügyelet ellátása
- a tanulmányi kirándulások, az iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése és lebonyolítása, részvétel a munkaközösségi értekezleteken
- a tanítás nélküli munkanapokon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munka elvégzése
- az iskolai dokumentumok elkészítésében, átdolgozásában, felülvizsgálatában való aktív közreműködés
- az osztályterem rendbentartása és dekorálása, állagmegóvás, leltár készítése

- együttműködés a munkatársakkal, a szülőkkel, más szakmai intézményekkel, szakemberekkel

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt a felmenő rendszer elvét figyelembe véve az igazgató bízta meg. Az osztályfőnökök legfontosabb feladatait a személyre szabott munkaköri leírások tartalmazzák.

Feladatai a következők lehetnek:

- az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint nevelési osztályának tanulóit, figyelembe véve a személyiség fejlődés jegyeit és a közösség fejlesztés elveit.
- segíti a tanuló közösség kialakulását
- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját
- kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével
- folyamatosan figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, neveltségi szintjét
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, tárgyi tudását és ezeket a nevelőtestület elé terjeszti
- szülői értekezletet és fogadó órát tart
- ellátja az osztályával kapcsolatos adminisztratív teendőket:
 - napló vezetése, ellenőrzése
 - félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása
 - bizonyítványok, törzslapok megírása
 - hiányzások igazolása
- nyomon követi, segíti az osztálya kötelező orvosi vizsgálatát
- ellátja osztályában a gyermekvédelmi feladatokat, kapcsolatot tart az iskola gyermekvédelmi felelősével és a segítő szakemberekkel
- rendszeresen tájékoztatja a tanulókat az iskolai feladatokról, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében
- élményszerű szabadidős programokat szervez
- részt vesz szakmai munkaközössége munkájában, segíti a közös feladatok megoldását
- osztályában betanító kolléga óráját látogatja

1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Kiemelt figyelmet igénylő az intézményünkbe járó összes gyermek, tanuló. Sajátos nevelési igényűek, mivel mindegyikük értelmileg akadályozott, valamint néhányuknál az értelmi sérültség más fogyatékkal is kiegészül.

Az intézmény sajátosságaiból adódóan a beilleszkedési és magatartási problémák kezelése is integráns része a gyógypedagógiai fejlesztő munkának. A beilleszkedési és magatartási zavarok, a személyiségfejlődés egyéb problémáival összhangban gyakran a következményes sérülések

következtében alakulnak ki, de nem ritka az, hogy a negatív környezeti hatások miatt jönnek létre. Kezelésükre a személyiség fejlesztéséről szóló fejezetben említett eljárásokat használjuk fel.

Beilleszkedési és magatartási zavarok problematikájának megoldásában, ha arra lehetőség van, be kell vonni a családot is. A szülők együttműködésének hiánya esetén, ha működik a tanuló lakóhelyén, akkor a Gyermekjóléti Szolgálatot, de más együttműködésre hajlandó társadalmi szervezetet is be lehet vonni.

A mi intézménytípusunkban is vannak olyan tanulók, akik bizonyos területen az átlagosnál jobban teljesítenek. Az ő fejlesztésükre biztosítunk lehetőséget a differenciált módon szervezett tanórákkal, illetve a tanórán kívüli képességfejlesztő foglalkozásokkal (szakkörök, sportkörök).

Az értelmileg akadályozott gyermekek oktatását szabályozó tantervi irányelvek lehetőséget biztosítanak az egyéni bánásmód, és az egyéni haladás biztosítására iskolatípusunkban. Helyi tantervünkben a továbbhaladás feltételeként nem elsősorban a követelmények teljesítését, hanem a tanuló önmagához viszonyított fejlődését és személyiségfejlődésének optimális voltát kívánjuk feltételként szabni.

1.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvétele

Az értelmileg akadályozott tanulók sajátossága, hogy sorsukról, életvezetésükkel kapcsolatos kérdésekben korlátozott döntéshozatalokra képesek.

Iskolánkban az értelmileg akadályozott tanulókat képviselő diák-önkormányzati tagok a patronáló tanár támogatásával és segítségével vesznek részt az intézményi döntési folyamatban.

1.8. Szülő, tanuló, pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A szülő jogos igénye, hogy tanköteles gyermeke tanulmányi előmeneteléről és az iskolában tanúsított viselkedésről tájékoztatást és visszajelzést kapjon. Ezért az iskola a tanév során előre meghatározott időpontokban szülői értekezleteket és fogadóórákat és nyílt napokat tart. Ezen kívül minden héten a hazaviteleknél lehetőség van a problémák megbeszélésére. Az egyes szülőkkel az osztályfőnökök tartják a kapcsolatot.

A Szülői Szervezet (Szülői Munkaközösség) figyelemmel kíséri a gyermeki, tanulói jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét. A gyermekek, tanulók csoportját érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhet az intézmény vezetőjétől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestület értekezletein.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái, színterei:

- szülői értekezletek
- fogadóórák
- nyílt napok
- családlátogatások

- honlap
- hírlevél e-mailben
- iskolai rendezvények, programok
- „üzenő füzet”
- online csatornák

A tanulókkal való kapcsolattartás formái, szinterei

- személyes beszélgetés
- DÖK-megbeszélések
- Faliújság
- online csatornák
- Iskolai rendezvények, programok (kiállítások, kirándulások...)
- „üzenő füzet”

Az iskola partnereivel való kapcsolattartás formái, szinterei:

- személyes találkozó
- levél
- elektronikus kapcsolattartás
- támogatói, együttműködési szerződések
- szponzori lehetőségek.

1.9. Tanulmányok alatti vizsgák

Intézményünkben a tanulmányok alatti vizsgák közül (osztályozóvizsga, különbözeti vizsga, pótló vizsga és javító vizsga) elsősorban az osztályozóvizsgára kerül sor.

Különbözeti vizsgát azért nem szervezünk, mert az intézményünkbe kerülő tanulók osztályba sorolásáról a szakértői bizottság dönt.

Pótló vizsga: amennyiben a tanuló az osztályozóvizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, akkor az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon, vagy a számára megszervezhető legközelebbi időpontban pótló vizsgát tegyen.

Javító vizsga: tekintettel arra, hogy tanulói értékelési rendszerünkben elégtelen osztályzatot nem adunk, ezért javító vizsgára sem kerülhet sor.

A készségfejlesztő iskolában a tanulmányok végén *záróvizsgára* kerül sor. A vizsga elméleti és gyakorlati részt tartalmaz. A tanulók vizsgáztatása vizsgabizottság előtt történik. A vizsgabizottság elnökét az intézmény vezetője jelöli ki. A vizsgáról jegyzőkönyv készül. A vizsga eredményéről OKJ-s képzésnek nem minősülő bizonyítványt (tanúsítvány) kap a tanuló.

Intézményünkben az alábbi tanulmányok alatti vizsgák lehetnek:

- **Osztályozó vizsga:** A tanulónak a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához osztályozó vizsgát kell tennie, ha
 - o tanulmányait magántanulóként folytatja,
 - o a jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
 - o egy adott tantárgyból az éves mulasztása meghaladja a tanítási órák harminc százalékát,
 - o engedélyezték számára, hogy egy vagy több tantárgy követelményének az előírtnál rövidebb vagy hosszabb idő alatt tegyen eleget.

A vizsgabizottság létszáma és megbízása

A tanulmányok alatti vizsgák előkészítéséhez tartozó feladat a vizsgabizottság elnökének és tagjainak megbízása.

A tanulmányok alatti vizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. Ha a tanulmányok alatti vizsgát az iskola szervezi, a vizsgabizottság az iskola pedagógusaiból áll.

A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati) és az értékelés rendjét a nevelőtestület a helyi tanterv alapján határozza meg, és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza. A tanulmányok alatti vizsga - ha azt az iskolában szervezik - vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató bízza meg.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottsága tehát háromtagú, az elnökből és a két tagból áll. Az iskola által szervezett vizsga vizsgabizottsága csak és kizárólagosan az iskola pedagógusa lehet. A vizsgabizottságnak az előbbieket folytán tagja lehet az iskola igazgatója is. A vizsgabizottság tagjainak megbízása során tekintettel kell lenni arra az előírásra, mely szerint a kérdező tanár csak a megfelelő szakirányú szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus lehet.

A megbízás tartalmazza a vizsga helyszínét, időpontját, a megbízás időtartamát, az elvégzendő feladatok, legfontosabb teendők meghatározását, a vizsgáztató felelősségére való utalást.

A vizsgák követelménye, részei, az értékelés rendje:

A vizsgák követelménye a helyi tantervben szereplő, az adott tanévre vonatkozó tananyag. A szakmai munkaközösségek készítik el az iskolai vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyak írásbeli feladatlapjait, továbbá a feladatok megoldásához szükséges segédanyagokat és a javítási, értékelési útmutatókat, valamint a szóbeli vizsga kérdéssorait. Osztályozó vizsgán a tanuló a készségi tárgyak kivételével minden tantárgyból beszámol tudásáról.

Az igazgató által jóváhagyott írásbeli, szóbeli tételeket, feladatokat a vizsga kezdetéig a vizsgázók számára megfelelő mennyiségben kell sokszorosítani és iskola bélyegzőjével ellátni.

A tanulmányok alatti vizsga iratai és kezelésük

Tágabb értelemben a vizsga iratai közé tartoznak mindazok a dokumentumok, amelyek a vizsga előkészítése, lebonyolítása során keletkeznek. Így:

- a törzslapok,
- osztályozó ívek,
- jegyzőkönyvek,
- az írásbeli, a szóbeli és gyakorlati vizsgarész feladatlapjai, valamint a

méltányosság gyakorlására irányuló kérelmet tartalmaz. A törvényességi kérelem általában valamilyen jogszabály, vagy a tanulói jogviszonnyal kapcsolatos szabály megsértését, vagy valamilyen nyilvánosan meghirdetett feltételtől való eltérést sérelmezi. Hogy mely esetekben melyik jogorvoslati eljárásra nyílik lehetőség a közoktatási törvény egyértelműen rendezi azzal, hogy eljárást megindító kérelem indítását nem teszi lehetővé a magatartás, a szorgalom, valamint a tanulmányok értékelését és minősítését illetően, kivéve, ha a minősítés nem az iskola által alkalmazott helyi tantervben meghatározottak alapján történt, illetve a minősítéssel összefüggő eljárás jogszabályba vagy a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezésekbe ütközik.

A tanulmányok alatti vizsgákkal összefüggő jogorvoslati lehetőségek számbavétele előtt vegyük sorra a tanulókkal kapcsolatos döntéseket.

A készségfejlesztő iskolában a tanulmányok végén záróvizsgára kerül sor. A vizsga elméleti és gyakorlati részt tartalmaz. A tanulók vizsgáztatása vizsgabizottság előtt történik. A vizsgabizottság elnökét az intézmény vezetője jelöli ki. A vizsgáról jegyzőkönyv készül. A vizsga eredményéről OKJ-s képzésnek nem minősülő bizonyítványt kap a tanuló.

Az iskolai felvétel és átvétel helyi szabályai

Általános iskolai és készségfejlesztő iskolai évfolyamainkra **kizárólag** a szakértői bizottság intézmény-kijelölése alapján vehetünk fel szegregált nevelési környezetben nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekeket.

1.10. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

A program törvényi kerete

Fejlesztendő területek-nevelési célok:

Az iskolai nevelés-oktatás egységes pedagógiai folyamat, amely műveltségi területenként határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát.

A fejlesztési feladatok és közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak, ennek része az egészségfejlesztéssel kapcsolatos ismeretátadás.

Az elsősegély oktatás feladata, felkészítse a tanulókat, a balesetek-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésére, a váratlan helyzetek kezelésére.

Az iskolai egészségfejlesztés részeként, az elsősegély nyújtási ismeretek megismerésének fő célja, hogy képessé tegye az egyént arra, hogy hirtelen bekövetkezett egészségkárosodás esetén, felismerje azt, majd segítséget kérjen és nyújtson képességükhöz mérten. Ezen túl a balesetek megelőzésében is tájékozott legyen.

A jelenleg érvényes törvényi szabályozás meghatározása szerint: "(mindenkinek) ...kötelessége - a tőle elvárható módon - segítséget nyújtani, és a tudomása szerint arra illetékes egészségügyi szolgáltatót értesíteni, amennyiben sürgős szükség, vagy veszélyeztető állapot fennállását észleli, illetve arról tudomást szerez." (1997. évi CLIV tv. az egészségügyről 5.§. e.) pont.)

Intézményünk értelmileg akadályozott tanulók nevelésével és oktatásával foglalkozik. Gyermekünk ismereteit apró lépésekben, rendszeres külső kontroll beépítésével, nagyfokú segítségnyújtással lehet gyarapítani. A programot ennek igénybevételével állítottuk össze. Ehhez elméleti és gyakorlati ismeret szükséges, amely előzetes tanulással és ismételt gyakorlással szerezhető meg.

Az alábbi jogszabályok változása tette szükségessé ennek a tervnek a kidolgozását:

1. A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
2. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7. § (1) bekezdés ak) pontja és 128. § (3) bekezdés e) pontja

Elméleti háttér és fogalmak

Az elsősegélynyújtás fogalma: Az elsősegélynyújtás olyan egészségügyi beavatkozás, melyet bárki - laikus vagy valamilyen egészségügyi képzettséggel rendelkező személy - elvégezhet a sürgősségi ellátás megkezdése előtt azért, hogy a baleset vagy hirtelen egészségkárosodás következményeit elhárítsa.

Szimbóluma: Nemzetközileg elterjedt szimbóluma az elsősegélynyújtásnak (pl. elsősegélynyújtó hely) a zöld alapon fehér kereszt.

Jelentősége: Az élet megmentése, a további egészségkárosodás megakadályozása, valamint a gyógyulás elősegítése.

Baleset fogalma: Baleset az emberi szervezetet ért egyszeri külső hatás, amely az egészségkárosodott akaratától független, hirtelen, vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.

Baleset megelőzése: Preventív tevékenység, amely a felvilágosító és kommunikációs tevékenység mellett a tudatosságra nevelést is magába foglalja, a balesetek elhárítása céljából.

Az ismeretek elsajátításának tartalmi kerete

Alapelv, hogy gyermekeink a témával kapcsolatos ismereteit bővítsük, és jártasságot szerezzenek az elsősegélynyújtásban. Ez az ellátás különböző kompetencia szintjén valósulhat meg, (felismerés, segítségkérés, helyszínbiztosítás, esetleg betegevizsgálat, egyszerű segítségnyújtás) a gyermek egyéni fejlettségének függvényében. Az ismeretátadáson túl, előtérbe helyezzük a gyakorlati tapasztalatszerzésre épülő tevékenységeket.

A preventív szemlélettel összhangban figyelmet fordítunk a balesetek megelőzésére is.

Az iskola pedagógia programjával és egészségnevelési tervével összhangban, az elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek megszerzése, balesetek megelőzésével kapcsolatos tudnivalók *tanórai* és *tanórán kívüli* színtereken valósulhat meg.

A tanórákon hozzárendelhetők az adott témához a baleset megelőzési, munkavédelmi, valamint elsősegély-nyújtási vonatkozások, illetve önálló formában is átadhatók az ismeretek.

Erőforrások számbavétele

A célok megvalósulásának feltétele, hogy az iskolai élet szereplői, a külső intézmények, szervezetek, egyének egymással jó kapcsolatot és együttműködést alakítsanak ki.

Humán erőforrás: Az elsősegély-nyújtási ismeretek átadásában részt vevő szereplők az *iskola dolgozói, iskola-egészségügyi szolgálat* (iskolaorvos, védőnő), a *diákok* (kortárs segítőként). Külsős szakembereknél figyelembe kell venni, hogy csak olyan, a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban nem álló szakember vagy szervezet programjait, vonhatja be, aki rendelkezik minőségbiztosított egészségfejlesztési, prevenció programmal és az egészségpolitikáért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával. (20/2012 EMMI 128.§ (7) bekezdés)

Külső, szakmai kapcsolatok: OMSZ, Vöröskereszt, OGYEI, ANTSZ

Tárgyi erőforrások, eszközök: Oktatófilm DVD, interaktív tábla, internetes honlap, OGYEI kiadványok, folyamatábrák, szemléltető eszközök.

Módszerek

A módszerek kiválasztásánál a figyelembe kell venni a tanulók egyéni sajátosságait, fogékonyságát. Vizuális- auditív ismeret átadáson túl, gyakorlatias cselekedtető információ átadás történik.

Melléklet

Alapszintű elsősegély ismeretek

Cél: Az alapszintű elsősegély-nyújtási elméleti és gyakorlati tudnivalók megismerése. Ami által az egyén képességeinek figyelembevételével a kompetencia szintjének megfelelő segítségnyújtásra legyen képes. Segítséget tudjon hívni.

Célcsoport: az iskola tanulói.

Fontosabb témakörök:

	Cím	Téma
1	Az elsősegélynyújtás alapjai	Az elsősegélynyújtás fogalma, jelentősége, szabályai, feladatai, szimbóluma Elsősegély nyújtási kötelezettség Segélynyújtás fokozatai Elsősegélynyújtás helye, felszerelései Mentőláda
2	Az életjelenségek	Valami baj történt (élet és halál, eszméletlenség) Szívműködés, légzés Betegvizsgálat és ezek eszközei
3	Eszméletvesztés	Ájulás, görcsrel járó állapotok, epilepszia és az ezzel kapcsolatos teendők
4	Baleset, betegség történt	Teendők baleset esetén (helyszínbiztosítás, segítségkérés, betegvizsgálat) Balesetek előfordulása (otthon, közúton, vízben, jégen) Betegségek fajtái (cukorbetegség, asztma, gyomor és bélpanaszok)
5	Mentő	A mentőhívás A mentőautó felszerelése, OMSZ működése Segítségkérés lehetőségei
6	Sebellátás	Sebek keletkezése, fajtái Sebellátás és egyszerűbb kötözés eszközei
7	Kötözés	Egyes testrészeken használható kötözések fajtái Sérülések megelőzése
8	Törés, rándulás, ficam	Törések fajtái, teendő törés, ficam, rándulás esetén Megelőzés
9	Mérgeзések	Környezetünkben előforduló veszélyes anyagok, vegyszerek Mérgeзések fajtái Teendő mérgeзés esetén
10	Hő ártalmak, áramütés	Napszúrás, hőguta, fagyás Áramütés és teendők

Balesetek megelőzése

	Cím	Téma
1	Balesetekről általában	Testünk sérülékeny, Balesetek okai
2	Közúti biztonság	Gyalogos, kerékpáros és utas biztonság
3	Fulladás megelőzése	A víz lehet éltető és veszélyes is. Fulladás megelőzése
4	Égések megelőzése	Égési sérülések fajtái (tűz, tűzijáték, forró víz), teendők
5	Esések megelőzése	Esések lehetőségei és megelőzésük
6	Mérgezés elkerülése	Veszélyes anyagok felismerése, piktogramok

2. Az intézmény helyi tanterve az 1-8. évfolyamra járó, középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulói számára

2.1. A választott kerettanterv megnevezése

Intézményünk az egyetlen hivatalosan kiadott kerettantervet „választotta”, melynek megnevezése:

Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)

A választott kerettanterv fejlesztési területeit (tantárgyait) és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázat tartalmazza:

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és			2	2	2	2	3	3

	gyakorlat								
Természeti környezet	Környezetismeret					1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	5	4	4	4	4
Összesen		25	25	25	27	28	28	31	31

2.2. A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal:

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2+1	2+1	3	3+1	4	4	2+2	2+2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2+1	2+1	2+1	2+1	3	3	3	3
	Játékra nevelés	2+1	2+1	2+1	2+1				
	Társadalmi ismeretek					1+1	1+1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és gyakorlat			2+1	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1
Természeti	Környezetismeret					1+1	1+1	2	2

környezet									
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	5	4	4	4	4
Összesen		25	25	25	27	28	28	31	31

Tanórán kívüli egyéb foglalkozások

A tanulóknak lehetőséget biztosítunk különböző fejlesztő, szabadidő hasznos eltöltését szolgáló foglalkozásokra. Célunk, hogy minél többféle tevékenységi formát vezessünk be annak érdekében, hogy minden gyermek részt vegyen az őt érdeklő, neki legmegfelelőbb, fejlődését legjobban elősegítő fejlesztő foglalkozásokon.

- sportkörök (atlétika, foci, úszás, zsinórlabda, ugráló kötelezés)
- tánc-és dráma
- háztartástan
- zeneterápia
- rajzsakkör
- gyógytestnevelés külső helyszínen
- természetjárás
- hittan
- kézműves szakkör
- állatasszisztált terápia

A fent megnevezett foglalkozások kiválasztása a gyógypedagógus (osztályfőnök) irányításával, az érintett tanulók és szüleik véleményének figyelembe vételével történik. Az egyes foglalkozások tananyagát a foglalkozást vezető pedagógus éves munkatervben rögzíti. A foglalkozások óraszámát az adott tanév tantárgyfelosztása és éves munkaterve tartalmazza.

Az egyéb, délutáni foglalkoztatás keretében a szabadidő hasznos eltöltésére fokozott hangsúly helyeződik. Ezen foglalkozásokon való részvételre, minden tanév elején igény szerint kialakított csoportok alakulnak. A csoport összetételét figyelembe vevő és a helyi tantervre épülő foglalkozási terv alapján haladnak a tanév során.

2.3. Tankönyvek kiválasztásának elve

A köznevelési törvény a nevelőtestületek hatáskörébe utalta az iskolában használt tankönyvek kiválasztását.

A gyógypedagógus a tankönyvjegyzékben szereplő könyvekből az osztálynak, ill. differenciált foglalkozáshoz egyes tanulóknak szabadon választhat. A tankönyvrendelésnél a tankönyvjegyzékben szereplő könyveket lehet rendelni. A jegyzéket minden évben az Emberi Erőforrások Minisztériuma az iskolának megküldi.

A tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény, és a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 23/2004. (VIII. 27.) OM rendelet előírásai szabályozzák. A 2011. évi CLXVI. törvény 14. §-a - a tankönyvtörvény módosításával - létrehozta és a 2013/2014-es tanévtől kezdődően bevezeti a tankönyvellátás új rendszerét. A tankönyvtörvény módosított 4. § (5) bekezdése arról rendelkezik,

hogy a „tankönyvek országos megrendelése, beszerzése és az iskolákhoz történő eljuttatásának megszervezése, valamint a tankönyvek vételárának iskoláktól való beszedése állami közérdekű feladat, amelyet az állam a Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságon (a továbbiakban: Könyvtárellátó) keresztül lát el.”

E törvény (16/2013 EMMI rendelet 23§ (3)) határozza meg azokat a feltételeket, melyek alapján tanulóink alanyi jogon, állapotuknál fogva, térítésmentesen illeti meg a tankönyv.

2.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladataink megvalósítása

Intézményünk többcélú gyógypedagógiai intézmény, amelynek keretein belül középsúlyosan értelmi fogyatékos, pervazív fejlődési zavarral élő (autista) tanulók nevelését-oktatását, valamint halmozottan sérült tanulók fejlesztő nevelését oktatását látja el.

A Nemzeti alaptanterv a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek, kulcskompetenciák, nevelési elvek és célok rájuk is érvényesek és illeszkednek a Nat-ban megfogalmazottakhoz. A pedagógiai program és a helyi tanterv elkészítésénél figyelembe vettük az intézménybe járó tanulók sajátosságait és nevelési-oktatási szükségleteit.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a minél teljesebb szociális és társadalmi beilleszkedés megvalósítása. Ennek érdekében a nevelés-oktatás feladata:

- a személyiség harmónikus fejlődésének biztosítása,
- a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése,
- a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása,
- gyakorlat orientált képzés,
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása,
- a képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában,
- egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére,
- az épen maradt, kevésbé sérült részképességek feltárása és fejlesztése,

- a személyiség gazdagítása: az önfogadásra, mások elfogadására, toleráns magatartásra való nevelés,
- az eredményes társadalmi integrációra törekvés.

A fejlesztés középpontjában olyan képességek kialakítása áll, amelyek elősegítik, hogy

- a tanulók az iskoláskort követően önmagukat minél jobban el tudják látni,
- környezetükben képesek legyenek tájékozódni és tevékenykedni,
- fejlődjenek szociális és kommunikációs képességeik, megfelelően tudják azokat használni,
- ismerjék meg közvetlen tárgyi és személyi környezetüket, és képesek legyenek azt alakítani is.

2.5. Mindennapos testnevelés megszervezése

2012. szeptember elseje óta felmenő rendszerben (első, ötödik, kilencedik évfolyamon) megszerveztük a mindennapos testnevelést heti öt tanórában.

2.6. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá a ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Gyógypedagógiai nevelő-oktató munkánk sajátosságaiból, tantárgyi struktúránkból következik, hogy intézményünkben nincsenek választható tantárgyak, így a pedagógusválasztás szabályait sem határoztuk meg, ugyanakkor a tanórán kívüli foglalkozásokat (szakkörök, sportfoglalkozások stb.) a gyermek gyógypedagógusi és szülői segítséggel kiválaszthatja.

2.7. Az értékelés rendszere

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei

Az értékelés *célja* a gyermek, tanuló pozitív, reális énképének fejlesztése, a tanulás motiválása, az ismeret elsajátítási szint, valamint a képességek minőségi és mennyiségi gyarapodásának követése.

Az értékelés legyen rendszeres és folyamatos, szakszerű és személyre szóló. Segítse az iskola oktatási és nevelési céljainak elérését. Legyen összhang a NAT, a pedagógiai program, a helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között. Fejlesztő és ösztönző jellegű legyen.

Mit értékelünk?

A tanuló önmagához mért fejlődését az ismeretek elsajátítása, a képességek minősége, mennyiségi gyarapodása terén. A tanuló szocializáció terén mutatkozó fejlődését, magatartásának, viselkedésének alakulását.

A szöveges értékelés alapja - a nevelőtestület döntése alapján - Dr. H. C. Günzburg: Pedagógiai Analízis és Curriculum a szociális és személyiségfejlődés mérésére értelmi fogyatékos személyeknél (P.A.C. I. illetve P.A.C. II.) felmérésen alapulva, a felmérés területeinek figyelembe vételével történik. A felmérés jól mutatja a vizsgált személyek fejlettségi szintjét, a fejlődés ütemét, esetleges hiányait, és lehetőséget ad a fejlettségi szint összehasonlítására a rendelkezésre álló nemzetközi kontrollcsoport eredményeivel.

A felmérés kompetenciaterületei a következők:

- Önkiszolgálás
- Kommunikáció
- Szocializáció
- Tevékenység

A tanév során félévkor és év végén kerül sor a tanulók értékelésére.

Év végén részletes pedagógiai véleményét készítünk minden tanulóról.

Magatartás értékelése

- Példás: (5)** felnőttekkel, gyerekekkel a kapcsolata jó, társait magatartásával nem zavarja
- Jó: (4)** felnőttekkel, gyerekekkel a kapcsolata általában jó, környezetét magatartásával általában nem zavarja
- Változó: (3)** felnőttekkel, gyerekekkel a kapcsolata változó, környezetét magatartásával gyakran zavarja
- Rossz: (2)** felnőttekkel, gyerekekkel kapcsolata nagymértékben zavart, környezetét magatartásával általában zavarja

Szorgalom értékelése

A szorgalmat nem értékeljük, hanem a tantárgyak értékelésében jelenítjük meg.

Jutalmazás

- szóbeli dicséret (osztályfőnök saját keretből tárgyasíthatja)
- nevelőtestületi dicséret: meghatározása osztályozó értekezleten; kulturális sport stb. rendezvényeken való részvételért
- igazgatói dicséret: kulturális, sportrendezvények országos eredményekért

A nevelőtestületi és az igazgatói dicséret bekerül a bizonyítványba és nyilvános keretek kötött kap a tanuló oklevelét.

A tantárgyi értékelés változatai:

jól megfelelt minősítést kap az a gyermek, aki az adott osztályfokon meghatározott követelmények valamennyi pontján magas szinten teljesít, ami jeles (5) osztályzatnak felel meg.

megfelelt minősítést kap az a gyermek, aki az adott osztályfokon meghatározott követelmények valamennyi pontját nagyrészt teljesíti, ami jó (4) osztályzatnak felel meg.

közepesen felelt meg: minősítést kap az a gyermek, aki az adott osztályfokon meghatározott követelményeket közepesen teljesíti, ami közepes (3) osztályzatnak felel meg.

gyengén felelt meg az a gyermek, aki az adott osztályfokon meghatározott követelmények valamennyi pontjában önmaga képességeihez mérten fejlődést mutat, elégséges osztályzatnak (2) felel meg.

elemi szinten felelt meg az a gyermek, aki az adott osztályfokon meghatározott követelmények valamelyikének megfelel, vagy önmagához képest fejlődést mutat, felsőbb évfolyamba léphet.

2.8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Többcélú gyógypedagógiai intézményünkben csoportbontást a készségfejlesztő iskolai évfolyamokon, a gyakorlati oktatást nyújtó tanórákon alkalmazunk

2.9. Tanulóink fizikai állapotának mérése

A testmagasság és a testsúly mérését ősszel az iskolaorvos végzi. Április- május hónapban végezzük el tanulóink körében a következő fizikai felmérő tesztet.

- Egyensúly mérése: fél lábon állás karikában (időtartam mérése)
- Hajlékonyság mérése: nyújtott ülésben törzshajlítás előre (lehető legtávolabbra előrenyújtott kézzel)
- Ugróerő mérése (dinamikus ugróerő mérése): helyből távolugrás (két kísérlet, távolság mérése)
- Törzserő mérése (hasizom): hanyattfekvés, kar magas tartásban, felülés, kézzel lábérintés
(fél perc alatt maximális felülés)
- Futási sebesség, fűrgesség mérése: 10x5 méteres ingafutás mérése (futási idő mérése)

- Állóképesség mérése (pontosan kimért hosszúságú pályán):
alsó szakaszon 3 vagy 6 perces folyamatos, egyenletes iramú futás (megtett távolság mérése)
felső szakaszon 10 vagy 12 perces folyamatos, egyenletes iramú futás (megtett távolság mérése)

2.10. Egészségnevelési és környezetnevelési elvek

Az egészségneveléssel és fejlesztéssel kapcsolatos elvek és feladatok megtalálhatók a nevelési programunk 1.3. fejezetében.

Környezeti neveléssel összefüggő elvek és feladatok:

„Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.”

Ezért a környezeti nevelés:

Megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő illetve élettelen környezettel;
kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére.

A környezeti nevelés felkelti az igényt, képessé tesz:

A környezet változásainak, jelzéseinek felfogására; összefüggő rendszerben történő értelmezésére, a rendszerben felismerhető kapcsolatok megértésére.

A problémák megkeresésére, okainak megértésére kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ezáltal a lehetséges megoldások megkeresésére; az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben; a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.”

(KöNKoMP, 2004)

„A környezeti nevelés olyan értékek felismerésének és olyan fogalmak meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint az őt körülvevő biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. A környezeti nevelés hatást gyakorol a környezet minőségét érintő döntéshozatalra, személyiségformálásra és egy széles értelemben vett viselkedésmód kialakítására.”

(IUCN, 1970)

Intézményünk értelmileg akadályozott gyermekek és fiatalok nevelésével és oktatásával foglalkozik. Gyermekünk ismereteit a körülöttünk levő világról csak apró lépésekben vagy mozaikszerűen lehet gyarapítani.

A programot ezek figyelembevételével állítottuk össze.

HELYZETELEMZÉS, HELYZETKÉP

Az iskola rövid története

Iskolánk 1977 óta működik, mint oktatási intézmény. Iskolánk tanárai és dolgozói készek megújulásra, a modern irányzatok befogadására.

Tanulóink nagy része az iskolához tartozó kollégiumban él, ezért különösen nagy a felelősségünk abban, hogy a gyermekeink milyen környezetben élnek.

Az iskola helye és épülete

Az épület 1977 előtt laktanya volt. Győr külvárosában, az Ipartelep vasúti állomása mellett helyezkedik el. Iskolánk környezetének tisztaságát, légszennyezését a közlekedés nagymértékben terheli.

Az iskola helye befolyásolja a környezeti nevelés tartalmát, lehetőségeit. Az épületben mindig akad teendő azért, hogy kellemesebb, otthonosabb legyen.

Az iskola működése környezetvédelmi szempontból.

Iskolánkban a tantestület jelenleg is foglalkozik környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak fokozatosan és kis lépésenként haladunk előre. A további munkában is szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és a fiatal kollégák együttműködésére a tanórák megtartásában, kirándulások szervezésében.

A környezeti nevelés jelenleg működő formái:

- parkgondozás

- gyűjtési akció (papírgyűjtés)

- az iskola virágosítása, otthonosabbá tétele

- túrázások

- múzeumlátogatások

- városnézés

- állatkerti látogatás

- hagyományok, jeles napok megünneplése (farsang, Madarak és Fák napja)

A környezeti nevelés szinterei az iskolában

Tanórai:

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos témák, amelyekkel a diákok gyakran találkoznak. Az óra jellege és a gyermekek értelmi képessége határozza meg, hogy melyik témát hogyan dolgozzuk fel.

Iskolánk speciális jellegéből adódóan minden tantárgy cél és követelményrendszerében megtalálhatók a környezeti nevelési feladatok.

Tanórán kívüli:

A természeti környezet vizsgálata parkokban, temetőben, előkertekben, vasútkertben történhet (pl. a városi fák örömei és bánatai, rejtőzködő felfedezése, galambnéző). A városi környezet zöldterületei és természetszerű élőhelyei segítségével ismerteti meg a természetet és tanítja annak megbecsülését. Az épített környezet tanulmányozásakor arra helyezzük a hangsúlyt, hogyan hat az ember a környezetre, beleértve a város építészetét, tervezését és infrastruktúráját. A környezetvédelmi akciók, közösségfejlesztő programok (játsszóterek, parkok gondozása, védelme, közlekedés megfigyelése, a zöld napokról való megemlékezés) egyesíti a környezettudatos és öntudatos polgári ismereteket és készségeket.

Iskolánkban évek óta a következő programok szolgálják a környezeti nevelést:

- Iskolai kirándulások
- Madarak és fák napja
- Állatkerti látogatás
- Múzeumlátogatás
- Tanulmányi verseny
- Papírgyűjtés,
- Rajzversenyen való részvétel

ERŐFORRÁSOK

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

Nem anyagi erőforrások

Külső intézetekkel való kapcsolat:

Fenntartó Győri Tankerületi Központ.

Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés –az iskola egész életén belül- a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje.

Xantus János Állat-és Növénykert:

A környezeti nevelési programokat színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontos a múzeumok az állatkertek és a nemzeti parkok. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő.

Civil szervezetek:

A civil szervezetek programjaikkal segítik a környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk több tagja részt vesz előadásaikon, továbbképzéseiken. Szükséges, hogy több az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben.

Hivatalos szervek:

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

Iskolán belüli humán erőforrás.

Tanári kar, asszisztensek, felügyelők:

Az iskola minden, közvetlenül gyerekekkel foglalkozó munkatársának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példamutató legyen a tanulók számára.

Diákok:

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon a környezete tisztaságára.

Nem pedagógusi munkakörben foglalkoztatottak:

Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentsük a felesleges papír felhasználást. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő az egészségre nem ártalmas tisztítószereket használunk. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztéséhez a takarítók aktív környezettudatos munkájára is szükség van.

Anyagi erőforrások:

Saját erőforrások:

Költségvetés: az iskola biztosítja a környezeti nevelési munkához szükséges kisebb eszköz-és tankönyvvásárlás és a kampányszerűen szervezett programok anyagi fedezetét. Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat kell végeznünk amelyek a környezetbarát és kultúrált környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetést szolgálják.

Értelmi Fogyatékosok Fejlesztéséért Alapítvány:

Az alapítvány támogatásával létesült udvarunkon a játszótér, valamint rendszeresen támogatja a rászoruló gyermekek táboroztatását.

Külső erőforrások:

Fenntartó Győri Tankerületi Központ.

Célunk: a fenntartó a környezeti nevelési programunkat külön is támogassa.

ALAPELVEK, JÖVŐKÉP, CÉLOK

Olyan iskolában kívánunk tanulni és tanítani:

Ahol az iskola tárgyi környezete az emberi kapcsolatok minősége emberbarát.

Ahol valamennyi tantárgyat áthatja, valamint átszövi az iskola mindennapjait, az iskolai élet szerves részévé válik a környezeti nevelés.

Ahol az iskola a környezeti nevelés tevékenységébe bevonja a családokat.

A környezeti nevelési programunk célja az alábbiakban fogalmazható meg:

Keltse fel tanulóink érdeklődését a környezet élettelen elemei és élőlényei iránt.

Keltse fel érdeklődését szűkebb környezete iránt.

Alakítson ki megfelelő viselkedést a természet és környezet megvédés érdekében.

Tegye képessé a tanulókat a közvetlen környezet káros anyagainak a felismerésére, az ártalmak elkerülésére.

Alakítson ki elemi szintű felelősségérzetet a természettel szemben.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete:

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk.

A mi iskolánkban, az értelmileg akadályozott gyerekeknél mindez csak elemi szinten valósítható meg. Tanulóinknak nagyon fontos a személyes tapasztalatszerzés és az emocionális ráhangolás.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjedhet ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Így válhatnak a tanulók majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó, felnőttekké.

TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KERETEK

Tanórai foglalkozások

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezeti nevelési vonatkozásokat(veszélyes hulladékok, fásítás, szelektált szemétyűjtés) Az iskola speciális jellegéből adódóan az egyes tanórákon lehetőség nyílik arra, hogy tanulóink személyes tapasztalatokat gyűjthessenek pl.: parkgondozás.

A tantárgyak járuljanak hozzá, hogy a fiatalok számára a természeti környezetről szerzett ismeretek köre olyan új fogalmakkal, összefüggésekkel bővüljön, melyek a felnőtt,

mindennapi életükben szükségesek és hasznosíthatóak. Segítsék elő a megismerő tevékenység fejlesztését, különösképpen a gyakorlati életben szükséges összefüggések meglátását és megértését. Tudatosítsák a természet és az ember kapcsolatát, az abból levonható gyakorlati tennivalókat. Fejlesszék a természeti és társadalmi környezet iránti esztétikai fogékonyságukat.

Az egyes tantárgyak kiemelt környezeti nevelési lehetőségei:

Önkiszolgálás:

Szoktassa a tanulókat természeti és tárgyi környezetük kíméletére és megóvására.

Mozgásnevelés:

Igény kialakítása a környezetvédelmére.

Játékra nevelés:

A játék folyamán egyre jobban ismerjék meg környezetüket, a tárgyakat, jelenségeket, alakuljon kapcsolatuk társaikkal és a felnőttekkel, fejlődjön kommunikációs készségük.

Tanulják meg a játéktárgyakat adekvát módon használni, vigyázzanak rájuk, és tartsák rendben azokat. Jelezzék, hogy a játék meghibásodott.

Járuljon hozzá, a gyermekek esztétikai neveléséhez, alakítson ki olyan szokásokat, hogy legyen igényük környezetük rendben tartására.

Ábrázolás-alakítás:

Fejlessze a tanulók önkifejező képességét, képzelőerejét környezetük pontos megfigyelését, megismerését.

A tantárgy szemléletformáló hatása segítse esztétikai érzékük fejlődését.

Ennek eredményeképpen járuljanak hozzá környezetük szépítéséhez.

Munkavégzése során törekedjen önmaga, és környezete tisztaságára, munkájának rendezettségére.

A közvetlen környezet, majd egyre tágabb körben a környezet megfigyelése.

Az építészeti és művészeti értékek megismertetése.

Hagyományápolás, népszokások, nevezetes napok.

Kézimunka:

Alakítson ki olyan szokásokat, készségeket, melyek segítségével a tiszta környezet iránti igénye kifejlődik.

Ünnepek tartása számon, készüljön ajándékkal szeretteinek.

Keltse fel a tanulók érdeklődését, természetes anyagok megmunkálhatóságára, biztosítsa az alkotás örömeinek és hasznosságának megtapasztalását.

Járuljon hozzá a tanulók esztétikai neveléséhez, alakítson ki olyan szokásokat, hogy igényük legyen környezetük rendben tartására.

Segítse olyan személyiségjegyek kialakítását, mint a pontosság, rendszeret, embertársak megbecsülése.
Óvja környezete tisztaságát.

Ének-zene:

Járuljon hozzá a nemzeti identitás kialakulásához.
Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét, gazdagítsa érzelmeiket.

Olvasás-írás:

A kialakított képességeit segítséggel tudja használni életközegében való tájékozódásában, környezete megismerésében.

Számolás-mérés:

Alakítson ki a tanulóknál olyan elemi ismereteket, amelyek szűkebb környezetükben eljuttatják az érzékeléstől, észleléstől a tárgyfogalmak kialakulásához.
Keltse fel a tanulók érdeklődését a szűkebb környezetükben megfigyelhető tárgyak, jelenségek iránt. A tanulók tudjanak elemi szinten az időben tájékozódni.
Az ok-okozati összefüggések felismerése.
A tanulóknak elemi tapasztalatok nyújtása környezetük tárgyainak kiterjedéséről, formai tulajdonságairól.

Beszédfejlesztés és környezetismeret:

A beszéd általi ismeretszerzés segítése.
A tanulók ismerkedjenek meg környezetük tárgyaival, szerezzenek természeti és társadalmi környezetükből tapasztalatokat, amelyek a helyzetüknek, fejlettségüknek megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
Környezetben való tájékozódás kialakítása, elemi szintű összefüggések felfedezése és ebből elemi következtetések levonása.
A környezethez való alkalmazkodóképesség kialakítása
Jusson el arra a szintre, hogy igénye legyen a környezetének megóvására.
Segítse hozzá a tanulókat az elemi szintű összefüggések felismeréséhez és a következtetések levonásához.
Juttassa el a tanulókat a beszédfejlesztés olyan szintjére, hogy a beszéd által további ismeretszerzésre legyenek képesek.
Nyújtson lehetőségeket, melynek során a tanulók a természeti és társadalmi környezetükből tapasztalatokat és ismereteket szerezhessenek a helyzetüknek, fejlettségüknek megfelelő biztonságos tájékozódáshoz, eligazodáshoz.
Alakítsa ki a kulturált élet szokásait, a természethez és a társadalmi környezethez való fogékonyságot, a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyt.

Környezet-és egészségvédelem

Keltse fel a tanulók érdeklődését a környezet élettelen elemei és élőlényei iránt.
Fejlessze a tanuló meglévő ismereteit környezete élő és élettelen jelenségeiről.
Alakítsa ki igényét a természet védelmére.

Alakítson ki felelősségérzetet a természettel és embertársaival szemben.
Biztosítson folyamatos gyakorlási lehetőséget testének, ruházatának és környezetének tisztántartásához.

Az élőlények és a környezetük kölcsönhatásainak megismerésén keresztül tegye lehetővé a tanulók környezetkímélő és természetvédő szemléletének kialakulását.

Életvitel és gondozási ismeretek

Szoktasson rendszeretetre.

Higiénés szokásokat alakítson ki.

Ismerje meg a környezetvédelem fontosságát, módjait.

Társadalmi ismeretek és gyakorlatok

Bővítse a tanulók azon ismereteit, amelyek a társadalmi környezet jobb megismerését segítik elő. Nyújtson olyan gyakorlati ismereteket, melyek hozzájárulnak a tanuló szűkebb és tágabb környezeti és társadalmi elvárásainak megfelelő szociális készségek elsajátításához.

Tanórán kívüli foglalkozások

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy megfelelő módon diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

A tanórán kívüli foglalkozások számos lehetőséget kínálnak a környezeti neveléshez.

Havonta szervezünk egy kampányszerű programot, amely felhívja a dolgozók, tanulók, szülők figyelmét a környezetnevelés fontosságára.

Lehetőségeink:

Szelektált szemétyűjtés megvalósítása

Látogatás a szemétyűjtő telepre

Sportnap

Jeles napok megünneplése

Környezetneveléshez kapcsolódó pályázatok figyelemmel kísérése

Kézműves foglalkozások ünnepekhez kötötten

Kiállítások szervezése

Területi vetélkedő (Koncz Dezső tanulmányi verseny)

Tavaszi nagytakarítás

Erdei iskolaévenkénti szervezése

„Iskolazöldítés”

MÓDSZEREK

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Módszertanunk megválasztásánál figyelembe vesszük a tanulóink értelmi képességeit, fogékonyságukat, életkori sajátosságait. Gyermekünk képességeit cselekedtetéssel, szemléltetéssel, emocionális kötődéseiket kihasználva fejlesztjük. Mindennapi életvitelünk, a gyerekek által megfigyelt viselkedési formáink tapasztalati alapot nyújtanak az ő magatartásuk megformálására. Így alakítjuk ki bennük a környezetkímélő és természetvédő szemléletet.

ÉRTÉKELÉS

A programok tervezése, a tevékenységek folyamatosságának, egymásra épülésének biztosítása érdekében célszerű kiemelt programként és legalább egy tanévben egyszer átfogó értékelést végezni.

MELLÉKLET

Éves programnaptár a környezet- és egészségnevelési programhoz

Szeptember	<ul style="list-style-type: none">- Iskolai kirándulás- „- Takarítási Világnap
Október	<ul style="list-style-type: none">- Ismerd meg városunk szépségeit, történelmi értékeit. Múzeumlátogatás.
November	<ul style="list-style-type: none">- Kiállítás a levelek, termések gyűjteményéből- Parkgondozás
December	<ul style="list-style-type: none">- Jeles napok megünneplése (karácsony, mikulás)
Január	<ul style="list-style-type: none">- Egészségnap, felvilágosító előadás
Február	<ul style="list-style-type: none">- Hagyományok ápolása (farsang)
Március	<ul style="list-style-type: none">- Látogatás a szemétgyűjtő telepre- A Víz Világnapja (március 22.)
Április	<ul style="list-style-type: none">- Tavaszi nagytakarítás- Föld Napján (április 22.) rajzverseny szervezése
Május	<ul style="list-style-type: none">- Madarak és Fák napja (május 10.)- Állatkerti séta
Június	<ul style="list-style-type: none">- Környezetvédelmi Világnap (június 5.)- Szelektív hulladékgyűjtés

2.11. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

A köznevelés intézményeiben mindenki nevelésben és oktatásban részesülhet. A gyermek, tanuló hátrányos megkülönböztetésének minősül minden olyan közvetlen vagy közvetett különbségtétel, kizárás, korlátozás vagy kedvezés amelynek célja vagy következménye a közoktatás terén az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása. A köznevelésben a gyermek mindenképp felett álló érdeke, hogy a törvényben meghatározott szolgáltatásokat megfelelő színvonalon biztosítsák részére, minden segítséget megkapjon képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez, ügyeiben méltányosan, humánusan, valamennyi tényező figyelembevételével, a többi gyermek, tanuló érdekeinek mérlegelésével, a rendelkezésre álló lehetőségek közül számára legkedvezőbbet választva döntsenek.

A mi intézményünk azon gyermekek és tanulók ellátását vállalja, akiknek sérültségük miatt nap, mint nap találkoznak az esélyegyenlőség szem előtt tartásának fontosságával.

Többcélú intézményünk, a mindennapi pedagógiai munka során ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek, tanuló érdekében intézkedést kezdeményez.

Tartalom

1. Az intézmény nevelési programja	3
1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei,	3
céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	3
1.2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	8
1.3. Teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	9
1.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével	13

kapcsolatos feladatok	13
1.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka.....	14
tartalma, az osztályfőnök feladatai	14
1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai	15
tevékenység helyi rendje	15
1.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvétele.....	16
1.8. Szülő, tanuló, pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának	16
formái	16
1.9. Tanulmányok alatti vizsgák.....	17
1.10. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai	19
terv.....	19
2. Az intézmény helyi tanterve az 1-8. évfolyamra járó, középsúlyosan értelmi fogyatékos	
tanulói számára.....	23
2.1. A választott kerettanterv megnevezése.....	23
2.2. A választott kerettanterv feletti óraszám	24
2.3. Tankönyvek kiválasztásának elve	26
2.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladataink megvalósítása.....	26
2.5. Mindennapos testnevelés megszervezése.....	27
2.6. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá a ezek esetében a pedagógusválasztás	
szabályai	27
2.7. Az értékelés rendszere.....	27
2.8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	29
2.9. Tanulóink fizikai állapotának mérése.....	29
2.10. Egészségnevelési és környezetnevelési elvek	30
2.11. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	40